

SAKSFRAMLEGG

Deres ref.:
Vår ref.: 14/9106 /64032/14-231
A10 &13
Saksbehandler: Bente Wilhelmsen
Dato: 10.12.2014
Telefon: 77 79 06 32

Saken skal behandles i følgende utvalg:

BYRÅDET
UT-KUL-I
KST

HØRING - ENDRING I FORSKRIFT OM FORELDREBETALING I BARNEHAGER

::: Sett inn innstillingen under denne linja IKKE SLETT LINJA ↓

Innstilling til vedtak:

Tromsø kommune gir sin tilslutning til forslag til endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehager slik det fremgår i kommunens høringsuttalelse.

::: Sett inn innstillingen over denne linja IKKE SLETT LINJA ↑

Øyvind Hilmarsen
Byrådsleder

Anna Amdal Fyhn
Byråd for utdanning

... Sett inn saksutredningen under denne linja IKKE SLETT LINJA ↓

Saksutredning:

Høringsnotat med forslag til lovtekst er lagt ut på departementets hjemmeside på følgende adresse: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer.html?id=1976>

Høringsfrist er satt til 23. februar 2015.

Regjeringen legger vekt på at barnehagene skal være tilgjengelig for alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi. For å følge opp Sundvolden-plattformen, og regjeringen- og samarbeidspartiernes budsjettforslag, legger Kunnskapsdepartementet med dette frem forslag til endring i forskrift av 16. desember 2005 nr. 1468 om foreldrebetaling i barnehager. De foreslåtte endringene gir et nasjonalt minstekrav til reduksjon i foreldrebetaling i barnehager for familier med lav inntekt.

Planlagt ikrafttredelse 1. mai 2015.

SAKSUTREDNING

(Uthevet tekst er utdrag fra Kunnskapsdepartementets høringsnotat)

I barnetilsynsundersøkelsen (BTU) fra 2010 ble foreldrenes faktiske utgifter til barnehage undersøkt. Undersøkelsen viste at lavinntektsfamiliene brukte 12 pst. av inntekten etter skatt på utgifter til barnehage. Tilsvarende tall for øvrige husholdninger var 5 pst. I undersøkelsen «Åpne barnehager i Norge: Organisering, bruk og betydning» 2014 utført av Trøndelag forskning og utvikling finner man at noen brukere av åpen barnehage ønsket å benytte seg av ordinær barnehageplass, men opplever det som for dyrt. Dette gjelder særlig hjemmевærende foreldre som ufrivillig står utenfor arbeidslivet.

Barnehagelovutvalget vurderte forskrift om foreldrebetaling i barnehager i NOU 2012:1 Til barnets beste. Utvalget påpekte at det var for stor variasjon i kommunenes praktisering av moderasjonsordningene. De var bekymret for at det var reglene i sosialtjenesteloven og barnevernsloven som ga familiene reduksjon i foreldrebetalingen, og ikke regelverket gitt med hjemmel i barnehageloven. Utvalget stilte spørsmål ved om en slik ordning ivaretar alle behovene i en kommune.

Statistisk sentralbyrå publiserer årlig en undersøkelse om foreldrebetaling i barnehagene. Undersøkelsen publisert i juni 2014 viser at om lag 24 pst. av kommunene opererer med et system med innteksgradering for foreldrebetalingen. De resterende kommunene oppgir at de ikke har betalingssetser som er differensiert etter inntekt.

I Riksrevisjonens undersøkelse om barnefattigdom (Dokument 3:11 (2013-2014)) er et av hovedfunnene at flere barn enn tidligere vokser opp i lavinntektsfamilier, 8 pst. av alle barn i 2012 mot 5 pst. av alle barn i 2002. I rapporten påpekes manglende deltakelse i arbeidslivet som den viktigste årsaken til lavinntekt. Deltakelse i arbeidslivet er derfor viktig for å bekjempe fattigdom, herunder barnefattigdom. Både internasjonal og norsk forskning viser at mødrenes arbeidstilbud påvirkes av prisreduksjoner i foreldrebetalingen

Kommunene har pr. d.d. plikt til å tilby ordning som gir reduksjon i foreldrebetalingen. Forskrift § 3 fastsetter ikke innholdet i ordningen som den pålegger kommunen å tilby. Det er opp til den enkelte kommune å avgjøre hvor stor reduksjon som gis. Kommunen kan i dag tilby liten reduksjon i foreldrebetalingen og likevel oppfylle kravene etter forskrift. Dagens forskrift om foreldrebetaling i barnehager regulerer altså ikke hvor stor reduksjon kommunen skal tilby, og heller ikke hvilke familier som skal tilbys reduksjon.

I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti er det enighet om at foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre 6 pst. av familiens samlede person- og kapitalinntekt, og at ikrafttredelsestidspunkt for ordningen skal være 1. mai 2015. Det er i Innst. 2 S (2014-2015) Tillegg 1 foreslått å bevilge ytterligere 123 mill. kroner utover regjeringens forslag på 112 mill. kroner i Prop. 1 S 82014-2015). Det vil si at det totalt er foreslått å bevilge 235 mill. kroner i 2015 for å dekke kommunenes utgifter knyttet til innføring av denne ordningen. Helårseffekten i 2016 er 384 mill. kroner.

Departementet foreslår å endre forskriften § 3, tredje ledd, fra å omfatte familier med «lavest betalingssevne» til at det er den samlede kapital- og personinntekten som skal utgjøre inntektsgrunnlaget. Foreldrebetalingen for en heltidsplass i barnehage per år kan maksimalt utgjøre 6 pst. av dette. Maksimalprisen som regjeringspartiene og samarbeidspartiene har foreslått fra 1. mai 2015, er for første barn 2 580 kr per måned (28 380 kroner i året med 11

betalingsmåned). Dette betyr at de med en samlet kapital- og personinntekt opp til 473 000 kroner vil ha rett på en reduksjon i foreldrebetalingen.

Tabellen under illustrerer hva foreldrebetalingen for en heltidsplass vil være per måned for første, andre og tredje barn ved noen gitte inntekter med denne forskriftsendringen og at maksimalprisen blir satt til 2 580 kroner per måned. Vi fremhever at det vil være en unik betaling for alle inntekter, noe som forhindrer høy marginalsattesats ved en eventuell økning i inntekt.

Kapital- og personinntekt	Foreldrebetaling første barn	Foreldrebetaling andre barn	Foreldrebetaling tredje barn
500 000	2 580	1 806	1 290
450 000	2 455	1 718	1 227
400 000	2 182	1 527	1 091
350 000	1 909	1 336	955
300 000	1 636	1 145	818
200 000	1 092	764	545
100 000	545	382	273
50 000	273	191	136

Når det gjelder de administrative konsekvensene, vektlegger departementet at kommunen allerede i dag har et krav om å ha ordninger for reduksjon i foreldrebetalingen for familier med lavest betalingsevne. Departementets forslag til nasjonal regulering, legger føringer for ordningen som kommunen allerede i dag er forpliktet til å ha. Forslaget innebærer derfor ikke innføring av nye plikter for kommunen. Forslaget legger til grunn en enkel søknads-behandlingsprosess for kommunene. Etter departementets vurdering vil det være behov for mindre manuell behandling av søknader enn mange kommuner legger opp til i dag. Forslaget vil ikke medføre økte kostnader til administrativt arbeid for kommunene.

Tromsø kommune har følgende innspill knyttet til administrasjon av endring i forskrift om foreldrebetaling:

I Tromsø kommune har det vært reglene i sosial-tjenesteloven og barnevernsloven som har gitt familier hel/delvis dekning av barnehageutgifter.

Foreslåtte endringer med et nasjonalt minstekrav til reduksjon i foreldrebetalingen for familier med lav inntekt vil medføre økte kostnader til administrativt arbeid for Tromsø kommune.

Departementets utsagn om at forslaget ikke vil medføre økte kostnader til administrativt arbeid for kommunene stemmer ikke for Tromsø kommune. Det må påregnes økning i administrative ressurser som bl.a. kan behandle søknadene. Det er dessuten uklart om private barnehager selv skal behandle søknader, og evt. sende refusjonskrav til kommunen, som i alle fall må behandle disse. Klagebehandling vil også kreve administrasjonstid.

Tromsø kommune forutsetter at det tilføres nye midler også til administrasjon ved innføring av denne ordningen.

Forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager

§ 3 tredje ledd skal lyde: «kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.

Departementet ønsker innspill på to alternativer av beregningsgrunnlaget:

1. Inntektsgrunnlaget basert på forsørgernes inntekt
2. Inntektsgrunnlaget basert på husholdningens inntekt

Alternativ I - Inntektsgrunnlaget basert på forsørgernes inntekt

Dersom forsørgernes inntekt legges til grunn ved inntektsberegningen, vil det si at det er foreldrenes inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke.

Forsørgernes inntekt benyttes som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kap. 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Inntekten til ny ektefelle eller samboer skal inngå i kommunens fastsettelse av inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskaplignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Alternativt:

Departementet fastsetter et påslag for en ny ektefelle eller samboers inntekt, som skal inngå i inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskaplignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Departementet ber om innspill på hvordan en inkludering av ny ektefelle/samboers bidrag til økonomien kan fastsettes: Om det bør være et flatt påslag, en andel av inntekt eller om den nye ektefelle/samboer der barnet bor og/eller også eventuell samværsforelder, og videre om et slikt påslag bør fastsettes nasjonalt eller i den enkelte kommune.

I ovenstående forslag må det innhentes selvangivelse for begge foreldrene, samt begge foreldrenes nye ektefelle eller samboer. Dette medfører økt dokumentasjonskrav for både søker og for kommunens saksbehandling. I tillegg kan det være krevende for søker å få selvangivelsen til den andre forelderen. Tromsø kommune anser det også som ugunstig at et evt. flatt påslag uavhengig av inntekt kan gi uforholdsmessig stort påslag der ny ektefelle/samboer har lav inntekt.

Tromsø kommune støtter derfor ikke forslaget om at forsørgernes inntekt benyttes som inntektsgrunnlag

Alternativ II - Inntektsgrunnlaget basert på husholdningens inntekt

Dersom husholdningens inntekt legges til grunn ved behovsprøvingen, vil det si at det er inntekten til de voksne der barnet bor som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de er foreldre til barnet eller ikke. Dersom foreldrene er separert eller skilt, eller bor alene, er beregningsgrunnlaget husholdningens inntekt. Ved delt omsorg der barn bor fast hos begge foreldre, beregnes betalingen ut i fra inntekten til husholdningen der barnet er folkeregistrert.

Husholdningens inntekt benyttes som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av husholdningens samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kap. 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. Barnebidrag skal inngå i inntektsberegningen. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Som en husholdning etter fjerde ledd regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapslignende forhold i minste 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten til den forelderen som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Departementet ber om innspill på om barnebidraget skal inngå i inntektsgrunnlaget dersom det er husholdningens inntekt som legges til grunn

Det vil være minst arbeidskrevende med forslaget om husholdningens inntekt, da man trenger kun innhente to selvangivelser, dvs. fra den foreldren hvor barnet er folkeregistrert, samt evt. ektefelle, samboer el. partner. Sistnevnte bidrar til dekning av fellesutgifter, og er som ofte også er hjelp til forsørgelse og omsorg

Barnebidrag fra den forelderen barnet ikke bor sammen med bør inngå i inntektsgrunnlaget, da det kan bli upresist dersom denne faktisk bidrar. Barnebidraget er til forsørgelse av barnet, kostnader til en barnehageplass må anses som en del av denne forsørgelsen.

Tromsø kommune støtter forslaget om at husholdningens inntekt benyttes som inntektsgrunnlag, samt at barnebidraget inngår i inntektsgrunnlaget.

KONKLUSJON

- 1) Tromsø kommune forutsetter at det tilføres nye midler også til administrasjon ved innføring av denne ordningen.**
- 2) Ved endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager som medfører at kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen vil Tromsø kommune støtte forslaget om at husholdningens inntekt benyttes som inntektsgrunnlag, samt at barnebidraget inngår i inntektsgrunnlaget.**

... Sett inn saksutredningen over denne linja IKKE SLETT LINJA↑